

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W POLSCE KAMPANII

„ EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH ‘2016’ ”

**Kampania zorganizowana w ramach:
Programu polityki zdrowotnej Ministra Zdrowia
„Narodowy Program Ochrony Antybiotyków na lata 2016-2020”**

**Jednostka realizująca program:
Narodowy Instytut Leków
Zakład Epidemiologii i Mikrobiologii Klinicznej
Zakład Mikrobiologii Molekularnej
ul. Chelmska 30/34, 00-725 Warszawa**

Warszawa, 2017 r.

PRZEKAZ KAMPANII EDWA'2016

ZAGADNIENIA DLA OGÓŁU SPOŁECZEŃSTWA

Informacje na temat problemu racjonalnej antybiotykoterapii i zagrożeń wynikających z narastania zjawiska antybiotykooporności kierowane były w ramach EDWA do ogółu społeczeństwa. Zwrócono uwagę na podstawowe zasady postępowania dotyczące antybiotykoterapii i zjawiska oporności drobnoustrojów.

Przyjmij antybiotyki odpowiedzialnie

...ŻEBY NIE BYŁOZ A PÓŹNO

Antybiotyki mogą stracić skuteczność

- Antybiotyki działają tylko na bakterie.
- Antybiotyki nie leczą chorób wirusowych: grypy, przeziębienia, ostrego zapalenia gardła i oskrzeli o etiologii wirusowej.

PODSTAWOWE ZASADY POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCE ANTYBIOTYKOTERAPII

- Przyjmuj tylko antybiotyki przepisane przez lekarza – zaufaj jego wiedzy.
- Stosuj się do zaleceń lekarza – nie przerywaj zaleczonej terapii, nawet jeśli poczujesz się lepiej.
- Stosuj podstawowe zasady higieny, aby zatrzymać rozprzestrzenianie się bakterii.

KONSEKWENCJE NIEPRZESTRZEGANIA ZASAD ANTYBIOTYKOTERAPII

- Antybiotyki mogą przestać działać!
- Jeżeli łamiesz powyższe zasady rośnie ryzyko, że antybiotyk nie zadziała wtedy, gdy naprawdę będzie Ci potrzebny!
- Nadużywanie i niewłaściwe stosowanie antybiotyków powoduje narastanie oporności bakterii na antybiotyki!
- Bakterie mogą wygrać wyścig z antybiotykami i wtedy antybiotyki przestaną być skuteczne w leczeniu zakażeń bakteryjnych wobec bakterii!
- Utrzymanie skuteczności antybiotyków to odpowiedzialność każdego z nas!

ZAGADNIENIA DLA PRACOWNIKÓW OCHRONY ZDROWIA (DO UWZGLĘDNIENIA PRZED PODJĘCIEM DECYZJI O WŁĄCZENIU ANTYBIOTYKOTERAPII)

W materiałach informacyjnych skierowanych do pracowników ochrony zdrowia propagowano następujące hasła:

- **Antybiotyki stosuj z rozwagą.** Niewłaściwe stosowanie antybiotyków prowadzi do lekooporności.
- **Dąż do terapii celowanej.** Pobierz próbki do badania mikrobiologicznego przed rozpoczęciem antybiotykoterapii.
- **Przestrzegaj zasad racjonalnej antybiotykoterapii.** Stosuj antybiotyki właściwie, aby utrzymać ich skuteczność.
- Niewłaściwe stosowanie antybiotyków prowadzi do lekooporności.

Zestaw zagadnień, które należy rozważyć przed podjęciem racjonalnej antybiotykoterapii:

- Czy przed włączeniem antybiotykoterapii pobrano odpowiedni materiał na posiew?
- Jaki jest właściwy antybiotyk?
- Czy antybiotyk zastosowany w terapii empirycznej został wybrany zgodnie z danymi na temat lekooporności w twoim szpitalu?
- Jaki jest właściwy czas i dawka antybiotyku podawana do leczenia tego typu zakażenia u konkretnego pacjenta?
- Czy wynik posiewu i antybiogram wskazują na potrzebę zmiany podawanego antybiotyku?
- Czy w razie niepowodzenia leczenia skontaktowałeś/aś się ze specjalistą ds. antybiotykoterapii?

W ulotkach informacyjnych wskazano fakty dotyczące antybiotykooporności takie jak:

- **Fakt 1.** Antybiotykooporność stanowi coraz poważniejsze wyzwanie dla medycyny w leczeniu zakażeń w Europie.
- **Fakt 2.** Niewłaściwe stosowanie antybiotyków jest jednym z czynników sprzyjających narastaniu antybiotykooporności.
- **Fakt 3.** Racjonalne stosowanie antybiotyków przynosi korzyści.
- **Fakt 4.** Poprawa polityki antybiotykowej i kontrola zjawiska lekooporności w szpitalu wymagają stałej aktywności.

OPIS DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W RAMACH REALIZACJI W POLSCE KAMPANII „EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH’2016 ”

W dniu 18 listopada 2016 roku już po raz dziewiąty obchodzony był Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (EDWA), który został ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską i wydarzenia z nim związane organizowane są corocznie w całej Europie. Kraje członkowskie Unii Europejskiej zobligowane są do organizacji krajowych obchodów Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w każdym państwie.

Celem Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach jest zwrócenie uwagi na zagrożenie utraty skuteczności antybiotyków w efekcie nieracjonalnego ich stosowania jak również podniesienie świadomości społeczeństwa na temat niezwykle groźnego zjawiska w obszarze zdrowia publicznego, jakim jest narastająca i szybko rozprzestrzeniająca się oporność na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących najważniejsze i najpowszechniejsze zakażenia u człowieka.

W celu wsparcia przekazu EDWA i podkreślenia jak poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego stanowi antybiotykooporność ustanowiony został przez Światową Organizację Zdrowia Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach. W dniach 14-20 listopada 2016 roku obchodzony był również II Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach (World Antibiotic Awareness Week -WAAW).

Organizacja EDWA w Polsce w 2016 roku została wsparta przez urzędy miast, urzędy marszałkowskie, wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne, Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich, Polskie Stowarzyszenie Studentów Farmacji oraz Dolnośląską Izbę Aptekarską.

W odpowiedzi na pismo wystosowane do Wydziałów Zdrowia, Biur Polityki Zdrowotnej, Wydziałów Kultury i Spraw Społecznych, Wydziałów Edukacji urzędów miast oraz do urzędów marszałkowskich do udziału w obchodach Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w 2016 roku szeroko włączyły się:

- Urzędy Miast w Białymstoku, Bielsku-Białej, Chorzowie, Gdańsku, Głogowie, Gorzowie Wielkopolskim, Koszalinie, Krakowie, Łodzi, Opolu, Przemyślu, Rzeszowie, Skierniewicach, Suwałkach, Szczecinie, Świdniku, Wrocławiu, Zielonej Górze, Zgierzu.
- Urzędy Marszałkowskie następujących województw: kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, opolskiego,

pomorskiego, podlaskiego, śląskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego, zachodniopomorskiego.

- Wojewódzkie Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu.

Działania podjęte w ramach Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach w 2016 roku w Polsce:

MATERIAŁY EDUKACYJNE – PLAKATY, ULOTKI

a. Plakaty i ulotki

Materiały informacyjne kampanii (tabela I) zostały rozpowszechnione na terenie całej Polski we współpracy z Wojewódzkimi Stacjami Sanitarно-Epidemiologicznymi, jednostkami samorządu terytorialnego i przekazane do szpitali, placówek POZ, urzędów, placówek oświatowych, domów kultury.

Tabela I. Materiały informacyjne kampanii EDWA'2016

➤ Materiały informacyjne	➤ Format	➤ Liczba egzemplarzy
➤ plakat dla społeczeństwa	➤ 45x65cm	➤ 20.000
➤ ulotka dla społeczeństwa	➤ A5, dwustronna	➤ 180.000
➤ ulotka kolorowanka dla dzieci i rodziców	➤ A5, dwustronna	➤ 130.000
➤ plakat dla lekarzy	➤ 45x65cm	➤ 8000
➤ ulotka dla lekarzy	➤ A5, dwustronna	➤ 70.000

Materiały zostały rozpowszechnione we współpracy z Departamentami Zdrowia i Polityki Społecznej oraz Departamentami Kultury, Edukacji i Sportu wybranych Urzędów Miast, Urzędów Marszałkowskich oraz Wojewódzkimi Stacjami-Sanitarно-Epidemiologicznymi, regionalnymi przedstawicielami programu, Stowarzyszeniem Zdrowych Miast Polskich, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Studentów Medycyny IFMSA-Poland, studentami Stowarzyszenia Studentów Młoda Farmacja.

Materiały informacyjno-edukacyjne eksponowane były w placówkach POZ, szpitalach, urzędach, placówkach oświatowych (uczelnie wyższe, szkoły, przedszkola), komunikacji miejskiej.

b. Ekspozycja wystawy tematycznej

W 2016 roku w wielu miastach w urzędach, domach kultury, placówkach oświatowych, Stacjach Sanitarno-Epidemiologicznych prezentowana była wystawa tematyczna EDWA (m.in. Urząd Miasta w Poznaniu, Białymstoku, Chorzowie, Suwałkach).

W dniach 02-30 listopada 2016 r. wystawa prezentowana była w podcieniach Urzędu Wojewódzkiego na Placu Bankowym w Warszawie, natomiast w dniach 16-30 listopada 2016 r. na Placu Wolnica w Krakowie.

c. Ekspozycja plakatów i emisja spotów kampanii w środkach transportu miejskiego

Plakaty EDWA prezentowane były w listopadzie lub grudniu 2016 r. w komunikacji miejskiej w Lublinie (format A3–60 egz.), Zamościu (format A3-35 egz.), Gdyni (format A2 – 100 egz.), Suwałkach (format A3-3 egz.), Zielonej Górze (format A3-30 egz.), Gdańsku (format A2-100 egz.), Żukowie (format A3-52 egz.), jak również na stacjach metra w Warszawie (format A4-90 egz.). Spot EDWA prezentowany był w komunikacji miejskiej w Zielonej Górze (listopad) oraz Opolu (grudzień). W dniach 17-18.11.2016 r. w wagonach metra w Warszawie na ekranach prezentowany był plakat dla społeczeństwa EDWA, a na stacjach metra emitowano 10 sek. spot kampanii.

PAKIET MATERIAŁÓW EDUKACYJNYCH DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH

Pakiet materiałów edukacyjnych do przeprowadzenia lekcji biologii w szkołach ponadgimnazjalnych opracowano w latach 2011-2012 zgodnie z podstawą programową nauczania biologii w szkołach ponadgimnazjalnych. Pakiet obejmuje prezentację multimedialną, scenariusz lekcji dla nauczyciela oraz karty pracy uczniów. Materiał został umieszczony na stronie internetowej programu jak również na podstawie deklaracji przeprowadzenia lekcji otrzymywanych ze szkół, przesyłany był do zainteresowanych szkół na terenie całego kraju. W propagowanie materiałów informacyjnych w szkołach szeroko włączyło się Polskie Towarzystwo Studentów Farmacji.

TELEWIZJA

Uzyskano zgodę Komisji ds Kampanii Społecznych TVP na bezpłatną emisję 10 i 30 sek. spotu kampanii na antenach TVP. Spoty EDWA emitowane były na antenach Programu 1 i 2 TVP, TVP Info, TVP 3, TVP Polonia oraz na antenach Oddziałów Regionalnych TVP w czasie przeznaczonym dla kampanii społecznych.

RADIO

- Przedstawiciele Programu uczestniczyli w tematycznych audycjach radiowych z okazji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach:
 - w dniu 13.11.2016 r. prof. W.Hryniewicz uczestniczyła w audycji radiowej *Niedzielny Poranek* w Radiu dla Ciebie,
 - w dniu 17.11.2016 r. prof. W.Hryniewicz i prof. P.Albrecht uczestniczyli w audycji radiowej *EUREKA 1* Programu Polskiego Radia.
 - W dniu 23.11.2016 r. prof. W.Hryniewicz uczestniczyła w audycji radiowej w Radiu TOK FM.

PRASA

- ✓ Publikacje i informacje w czasopismach specjalistycznych m.in. *Aptekarz Polski*, *Gazeta Farmaceutyczna*.

INTERNET

Informacje na temat kampanii umieszczane były:

- ✓ Informacje na temat EDWA umieszczone zostały na portalach informacyjnych urzędów miast i urzędów marszałkowskich, które zadeklarowały współpracę, jak również na stronach internetowych m.in. Naczelnej Izby Lekarskiej, Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Stowarzyszenia Pielęgniarek Epidemiologicznych, Naczelnej Izby Aptekarskiej.
- ✓ W ramach kampanii szerokie działania informacyjne prowadzono na portalach społecznościowych Facebook i Twitter.

SYMPOZJA REGIONALNE

W ramach EDWA w 2016 roku zorganizowano trzy sympozja regionalne w których uczestniczyli pracownicy służby zdrowia, mikrobiolodzy, lekarze, pielęgniarki, pracownicy stacji sanitarno-epidemiologicznych, farmaceuci jak również studenci uniwersytetów medycznych (Tabela II).

Tabela II. Sympozja regionalne zorganizowane w 2016 roku z okazji EDWA.

Symposium regionalne	Miejsce i data
Forum ekspertów „Chrońmy antybiotyki”	Wrocław 22.11.2016 r.
Symposium zorganizowano we współpracy z Katedrą i Zakładem Mikrobiologii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu i Towarzystwem Mikrobiologii Klinicznej	
Symposium regionalne z okazji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach,	Kielce 23.11.2016 r.
Symposium zorganizowano we współpracy z konsultantem wojewódzkim w dziedzinie mikrobiologii lekarskiej	
Symposium regionalne z okazji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach,	Kraków 26.11.2016 r.
Symposium zorganizowano we współpracy z Oddziałem Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów w Krakowie	

PODSUMOWNAIE

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach jest niezwykle ważną inicjatywą informacyjną w zakresie przeciwdziałania antybiotykooporności. Inicjatywa ta wpisuje się w rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia oraz Rady Unii Europejskiej w zakresie działań w dziedzinie zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Działania podejmowane w ramach realizacji kampanii Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach w Polsce są corocznie sprawozdawane do Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób w Sztokholmie.

WYSTAWA „EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH”

PLAC WOLNICA, KRAKÓW 16-30.11.2016 r.

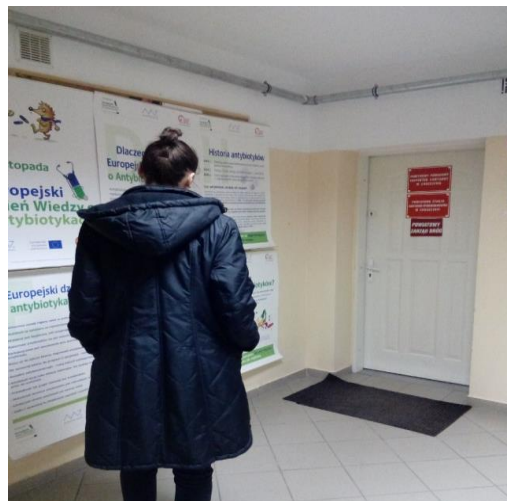

PLAC BANKOWY, WARSZAWA 02.11.-30.11.2016 r.,

WYSTAWA „EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH”

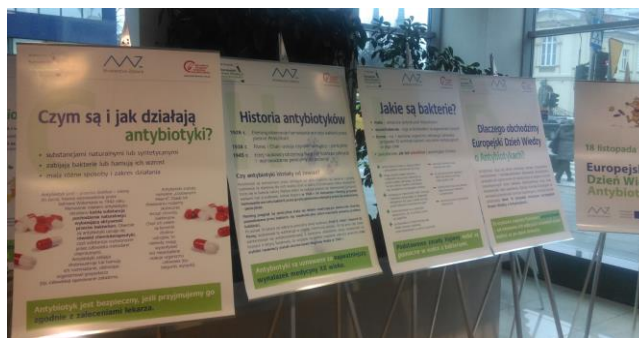
**SIEDZIBA URZĘDU MIASTA
POZNANIA
LISTOPAD 2016 R.**

**STAROSTWO POWIATOWE
CHOSZCZNO LISTOPAD 2016 R.**

**NZOZ Eskulap, Białogard
LISTOPAD 2016 R.**

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO
LISTOPAD 2016 R**